

AKTIVITOU PROTI BOLESTI

SPRÁVA Z X. ČESKO-SLOVENSKÝCH DIALÓGOV O BOLESTI

2. – 4. OKTÓBRA 2008, BRNO

Darina Hasarová

Ambulancia chronickej bolesti, ALGOS, s.r.o., Prešov

Paliat. med. liec. boles., 2008, roč. 1 (3): 163

Tradičné priateľské stretnutie bolo naplnené hodnotnými prednáškami. Prvý deň bol temer celý venovaný vede a výskumu v liečbe bolesti, pričom v úvode vystúpil aj zahraničný hosť, **prof. Anna Mária Aloisi: University of Siena v Taliansku**. Prednáška **Gender differences in the genetic and hormonal interactions in pain and pain therapies** prezentovala genetické odlišnosti a hormonálne interakcie pri bolesti a liečbe bolesti. Zaujímavé sledovania viedli u transsexuálnych jedincov, ktorí užívali hormonálnu liečbu. Výskyt bolesti typickej pre ženy sa objavil u 32 % jedincov, ktorí užívali estrogény a polovica udávala viac ako jeden typ bolesti, špecifický pre ženy. Inou zaujímavosťou prezentácie boli interakcie medzi opioidmi a gonadálnymi hormónmi. Je známe, že opioidy majú významný účinok na reprodukčné funkcie. Napr. muži, ktorí užívali pri nádorovej bolesti spinálne opioidy mali významne nižšiu sérovú hladinu testosterónu spojenú so znížením libida a potencie. U žien intraspínálne podávanie opioidov bolo spojené s amenorheou. Následne hypogonadizmus spôsobuje psychologické zmeny, depresie, inaktivitu a osteoporózu. Tieto pozorovania naznačujú, že chronické užívanie opioidov bez testosteronovej suplementácie môže viesť k zhoršeniu chronickej bolesti a potrebe vyšších dávok opioidov.

Brauner R, Ryšavá M, LF a FN Masarykova univerzita Brno: Elektromagnetická terapia Bemer 3000 a jeho využitie v liečbe bolestivých stavov. Autori informovali o prednostiach nového elektromagnetického prístroja, zostrojeného prof. W.A. Kafkom, ktorý výrazne zlepšuje parametre mikrocirkulácie a oxygenácie, čím ovplyvňuje metabolické procesy, regeneráciu buniek a hojenie rán. Tento prístroj používa špeciálny elektromagnetický signál, odlišný od signálov používaných v bežných elektromagnetických prístrojoch, vytvára elektromagnetické pole slabšej intenzity a stimuluje imunitný systém. Využíva sa u pacientov, kde je limitujúca farmakoterapia, môže sa použiť u pacientov s implantovaným kardiostimulátorom v tehotenstve a u všetkých vekových skupín. Z diagnóz, kde našiel uplatnenie

je to epidermolýza bulosa, úrazy, periférne parézy, osifikujúce hematómy, infekcie močových ciest aj u paraplegikov, artrózy, vertebrogénne bolesti.

Veľkým problémom, ktorý je potrebné riešiť interdisciplinárne je chronická pelvická bolesť u žien. Prednáška autorov **Galová M, Kulichová M, Galo S, MFN Martin: Chronic pelvic pain bez jasnej patológie** dáva návod, ako postupovať u pacientok s touto diagnózou. Predovšetkým zdôrazňujú nutnosť spolupráce s gynekológom a až po laparoskopikom vylúčenie organickej príčiny bolesti je možné pristúpiť k liečbe samotnej bolesti včítane riešenia psychických problémov.

Obdobné, terapeuticky náročne riešiteľné ochorenie, vyžadujúce interdisciplinárny prístup prezentovali **Nosková P, Zámečník L, LF UK Praha: Intersticiálna cystitída a liečba bolesti.**

Ochorenie močového mechúra, ktoré postihuje až v 90 % ženy. V odbornej literatúre je toto ochorenie označované aj ako Bladder Pain Syndrom (BPS). V etiopatogenéze má úlohu defekt tvorby glykosaminoglykanovej vrstvy mukózy v močovom mechúre, čím je narušená bariéra hlienu a dochádza k vzniku neurogénneho zápalu, čo potom vedie k hypersenzitívite nervových zakončení v močovom mechúre a k bolesti.

Z patofyziologického hľadiska je to bolesť zmiešaná nociceptívna viscerálna a neuropatická. Charakteristickými symptómami sú bolesť, urgencia a frekvencia mikcie. Bolesť je bodavá, páľivá, lokalizovaná v podbrušku s propagáciou do krížovej oblasti, inguin, stehien, na perineum, u žien do pošvy, u mužov do penisu a skrota. Intenzita bolesti sa stupňuje so zvýšenou náplňou močového mechúra. Významnú úlohu hrajú aj psychosociálne faktory. Základom liečby sú antidepresíva a antikonvulzíva, myorelaxancia, antihistaminiká a kortikosteroidy. Prístup musí byť interdisciplinárny a vyžaduje spoluprácu urológa, algeziológa a psychiatra.

Jednou z najlepšie ohodnotených prác bola práca autorov **Martuliak I, Schwarz P, Geistova T, Klinika algeziológie SZU Banská Bystrica: Kom-**

plikácie implantácie liekovej pumpy. Autori v nej uvádzajú príčiny zlyhania liečby implantovanými morfinovými pumpami. V algoritme liečby bolesti sú neuromodulačné a neurostimulačné techniky na vrchole pyramídy a predstavujú jediné možné riešenie niektorých náročne riešiteľných bolestí. Výborný analgetický efekt dosiahnutý vďaka technickému pokroku na jednej strane, ale aj riziko závažných komplikácií na druhej strane poukazuje na potrebu neustálej kontroly celkového stavu pacienta. Druhým predpokladom je včasné rozpoznanie vedľajších účinkov podávaného morfinu a ich promptné riešenie, pričom to neznamená úplné odmietnutie analgetickej metódy, o čom svedčí aj príklad pacienta, ktorý profituje už z druhého zavedenia morfinovej pumpy.

Tradične na Česko-slovenských dialógoch o bolesti pripravili zaujímavé prezentácie aj popredné zástupkyne myoskeletárnej medicíny **Šnoplová A, Toppischová M. z ambulancie liečebne a rehabilitácie z Pardubic.** Tento rok pripravili prednášku **Myorelaxanciami – dobrý sluha, ale...**

V prednáške zdôraznili, že diagnostika a liečba funkčných porúch pohybovej sústavy je založená na princípoch dôsledného klinického vyšetrenia a zhodnotenia všetkých dostupných informácií včítane predchádzajúcej farmakologickej liečby. Bolesť pohybového aparátu je prvým príznakom dlhodobého a nesprávneho zaťažovania pohybového systému. Hlavným zdrojom bolesti je zvýšené svalové napätie. Na regulácii svalového napätia sa podieľajú systémy spinálne, mozgový kmeň a ďalšie podkôrové štruktúry. Dlhodobé podávanie myorelaxancií bez znalosti ich farmakokinetiky u funkčne podmienených svalových spazmov je príčinou terapeutického neúspechu.

MUDr. Darina Hasarová

Ambulancia chronickej bolesti,
ALGOS, s.r.o.
Hollého 14/A, 081 01 Prešov
e-mail: darina.hasarova@gmail.com